

Apprezzament

Mro Joseph N. Sammut (1941 -2020)

Mro Anthony Borg

It-telfa ta' xi hadd li tkun taf, huwa mument ta' diqa, imma meta titef lil xi hadd li tkun ilek tafu snin twal, li ssibu qrib tiegħek, onest u ġenwin fil-hsibijiet u l-pariri tiegħu, u li dejjem xtaqlek il-ġid daqs kemm xtaq lilu nnifsu jekk mhux aktar, id-diqa tat-telfa tkun hafna u hafna aktar. B'dan il-hsieb nixtieq li nsellem il-memorja tas-Surmast Joseph Nazzareno Sammut.

L-ewwel darba li ltqajt miegħu kien 'il fuq minn erbghin sena ilu meta kont mort kuncert flimkien ma' missieri mal-Banda San Pio X ta' Hal Lija. Niftakar tant tajjeb l-intruduzzjoni ta' missieri, Alla jaħfirlu, "*dan huwa s-Surmast J.N. Sammut li kiteb il-marċ numru ... li għandna (il-Banda Imperial) fis-sett tal-marċi ta' din is-sena.*" Wara numru ta' snin ergajna ltqajna meta dhalt indoqq it-trumbetta mal-Kor u Orkestra Maria Bambina fejn Mro Sammut kien idoqq ukoll it-tuba. Ftit taż-żmien wara li dhalt mal-Kor u Orkestra Maria Bambina, Ronnie Sultana bil-mod tipiku tiegħu, beda jhegġiġni biex inkompli bl-istudji mużikali tiegħi u kien kellem lil missieri biex mill-aktar fis nibda nieħu l-lezzjonijiet tat-teorija mas-Surmast Sammut. Kien il-bidu ta' hbiberija ġenwina mas-Surmast Sammut ta' madwar erbghin sena.

Niftakar tajjeb meta flimkien ma' hafna oħrajn, tani l-kuraġġ mehtieg biex inkompli ndoqq u nistudja l-mużika f'mument diffiċli meta ġie nieqes missieri għal għarrieda. Hegġiġni u inkoraġġieni biex ningħaqad bhala mużiċist mal-Soc. Fil. Nazionale La Valette, dak iż-żmien taht Mro Joseph Sammut (surmast bravu u ddixxiplinat hafna) biex nikseb esperjenza kemm bhala mużiċista kif ukoll fid-direzzjoni. Kien huwa li tani l-ewwel esperjenza, u bhali lil mużiċisti żgħażaġh oħra Mellehin fit-tieni nofs tas-snin tmenin, li ndoqqu *f'ensemble* bit-twaqqif *Brass Quintet* u aktar tard bil-*Brass Ensemble*. Ma kinitx faċli għalih li jagħmel l-arrangamenti kollha huwa. Xogħol li hadlu hafna hin u enerġija imma li għamlu bil-qalb.

Niftakar meta ġejt mitlub biex inkun għalliem

tar-ram u Assistent Surmast mal-Banda Imperial u aktar tard Surmast tal-istess banda, u tant iehor meta nhtart għalliem u aktar tard Direttur Mużikali tal-Banda Prekursur tax-Xewkija Ghawdex, kont tlabt il-parir tiegħu fost ta' oħrajn. Nistqarr li mhux biss inkoraġġieni, imma offrieli kull għajnuna li jista' jagħtini. Ma kienx diskors fieragh jew għal kirjanza, tant li kien jiġi jarani nidderiegi programmi mużikali u wara dejjem jagħtini l-opinjoni tiegħu. Meta kien jinduna li kwazi nkun qed neghreq bix-xogħol, minn jeddu kien jiġi u joffrili l-għajnuna, l-aktar jagħmilli l-kopji tal-mużika. Kellu kitba pulita u sabiha. Qatt ma smajt l-ebda bandist ierger fuq il-kitba tiegħu.

Qattajna sigħat twal niddiskutu sugġetti dwar il-mużika, waqt li nkunu sejrjn għall-provi jew servizzi, kemm bil-karozza jew waqt it-

Festa 2020

L-awtur flimkien mal-preżentatur ta' 'Marċifest' Daniel Vella u s-Surmast Sammut (Ritratt: Daniel Vella)

traġitt bejn Malta u Għawdex. Kien hemm waqtiet li qbilna u waqtiet oħra li ma qbilniex u ġieli argumentajna wkoll, imma dejjem irrispettajna l-opinjoni ta' xulxin. Membri tal-Kumitat u bandisti tal-baned li tagħhom kien Surmast Direttur, jiġifieri tal-Banda San Ġużepp ta' Għajnsielem, Għawdex, u dik ta' Marija Regina tal-Marsa, ġieli tarrfuli kemm kien jiehu x-xogħol bis-serjetà. Niftakru waqt il-lezzjoni b'daqqa ġentili tipikament tiegħu fuq il-kustilji tal-lemin, jwissini li kulma nagħmel irrid nagħmlu sew, inkella aħjar ma nagħmel xejn. Kien jghidli li din kienet waħda mill-hafna tagħlimiet li ha minghand il-Brothers ta' De La Salle u mid-*Dockyard School* fiż-żmien it-Tarzna tal-Ammirall.

Minbarra li kien Surmast Direttur ta' żewġ baned u dderieġa kemm -il darba il-Banda tat-Tarzna (fejn kien jahdem), is-Surmast Sammut kiteb għadd ta' xoghlijiet mużikali, l-aktar kompożizzjonijiet għall-banda. Hemm minnhom diġà gew esegwiti minn diversi baned

waqt li hemm għadd iehor li għadhom qatt ma nstemghu. Forsi ftit huwa magħruf li is-Surmast Sammut kien idoqq strumenti oħra minbarra it-tuba. Kien idoqq il-pjanu u l-kitarra, tant li għal numru ta' snin huwa kien membru tal-grupp '*Gira Sole*'.

Għal snin twal is-Surmast Sammut għallem il-mużika lil għadd kbir ta' studenti, kemm fil-każini tal-banda fejn huwa serva kemm bħala Assistent Direttur Mużikali u Direttur Mużikali, kif ukoll privatament. It-tagħlim tal-mużika kien għal qalbu wisq. Kien jagħmel sigħat twal jgħallem il-mużika kemm fil-każini u kemm privat. Kellu paċenzja enormi. Qatt ma għamel għall-flus, imma l-interess tiegħu kien li kull student jimxi 'l quddiem. Kien ikun kburi immens meta jara l-istudenti tiegħu jirnexxu. Fost l-aħħar studenti li għallem kien hemm it-tifel tiegħi u n-neputi tiegħu Samuel. Wiċċu kien jixgħel meta kien jarah idoqq it-trumbun, waqt li b'nofs ċajta dejjem kien itarraflu kelma ta' ġid.

Bhal kull wiehed minna li għażilna karriera mużikali, is-Surmast Sammut fil-karriera mużikali tiegħu, iffaċċja sfidi, kellu għadd ta' suċċessi kif ukoll diżappunti. Wara kollox din hija l-verità ta' kull wiehed minna, li aħna involuti f'dan il-mestier. Ghalkemm is-Surmast Sammut għadda għal hajja aħjar nhar l-4 ta' Marzu 2020, għadna lkoll ngawdu mill-hidma mużikali tiegħu. Uħud mill-mużiċisti li huma involuti fit-tliet għaqdiet mużikali Melleġin, flimkien ma' oħrajn kemm Melleġin u kemm mhumieħ, jafu l-karriera mużikali tagħhom lis-Surmast Sammut.

Għalhekk kienet xierqa t-tislima li nġhatatlu waqt il-funeral tiegħu. Din it-tislima kienet wirja ta' apprezzament ta' dak kollu li s-Surmast Sammut għamel fil-qasam mużikali matul hajtu, miegħi l-ewwel wiehed. Ta' dan jiena grat hafna u hafna lejħ.

Il-Mulej jagħtih il-mistrieħ ta' dejjem.